

Bjergsalamander i Danmark Status 2019

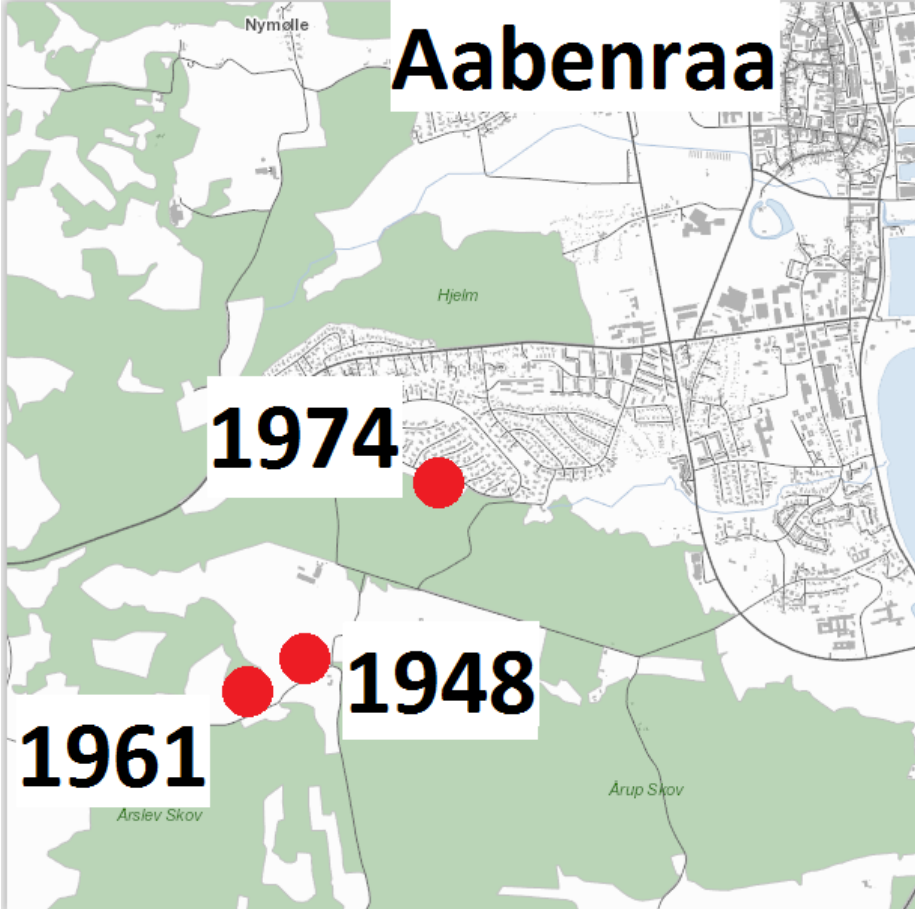
Bjergsalamandergruppen
www.bjergsalamander.dk

Foto: Bringsøe

Aabenraa

Forekomsten ved Aabenraa blev første gang:

- fundet af skoleelev Uwe Hänel ved Nyværk i 1948
- publiceret af lektor Agnete Bisgaard i 1949

De næste fund blev gjort:

- ved Nyværk i 1961
- ved Farverhus i 1974

Bjergsalamandergruppen af fem personer blev dannet i 1975. Nr. to fra venstre er Niels Haarløv fra Naturfredningsrådet.

Kortlægning: Bjergsalamandergruppen ledte systematisk efter yderligere forekomster

Metode:

Fangst af larver med særligt store og stærke net eller ketsjere i sensommeren

Her ses Sneppehullet i Stubbæk Skov

Dato: 28-10-2019

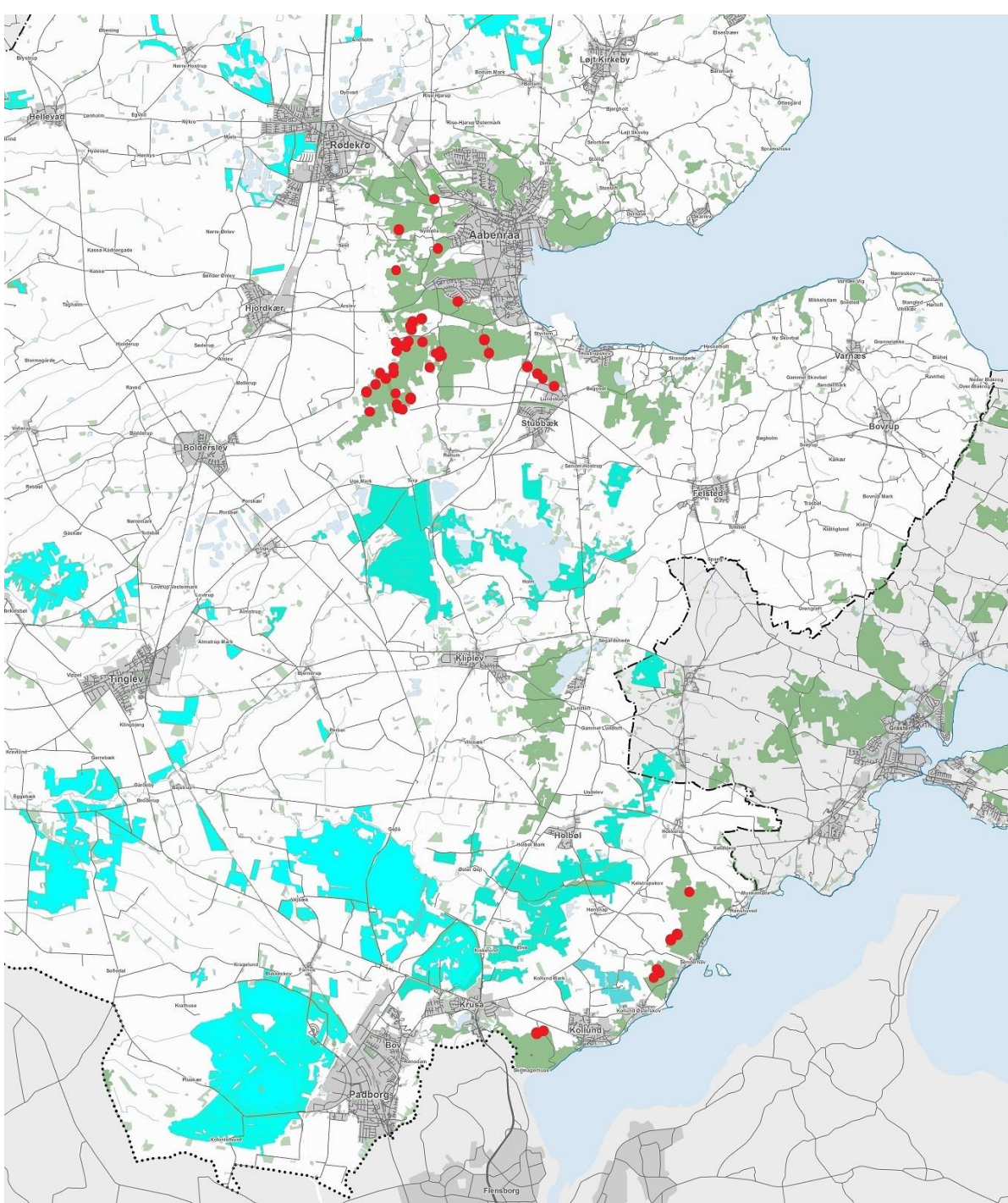
Målforhold: 1:500000

I årene 1975-1980 blev ca. 600 vandhuller inden for de viste områder undersøgt

Der blev hovedsagelig undersøgt vandhuller i udkanten af løvskove – heraf var de fleste kreaturvandingshuller.

Der blev konstateret Bjergsalamander i 48 vandhuller.

De fleste af dem var ved Aabenraa, men der var også et andet område med forekomster 16 km længere mod syd.

Næsten alle fund blev gjort i kanten af gamle løvskove

Grøn = Gamle løvskove

Turkis = Alle andre typer trævækst, overvejende nåletræer og tilgroede moser

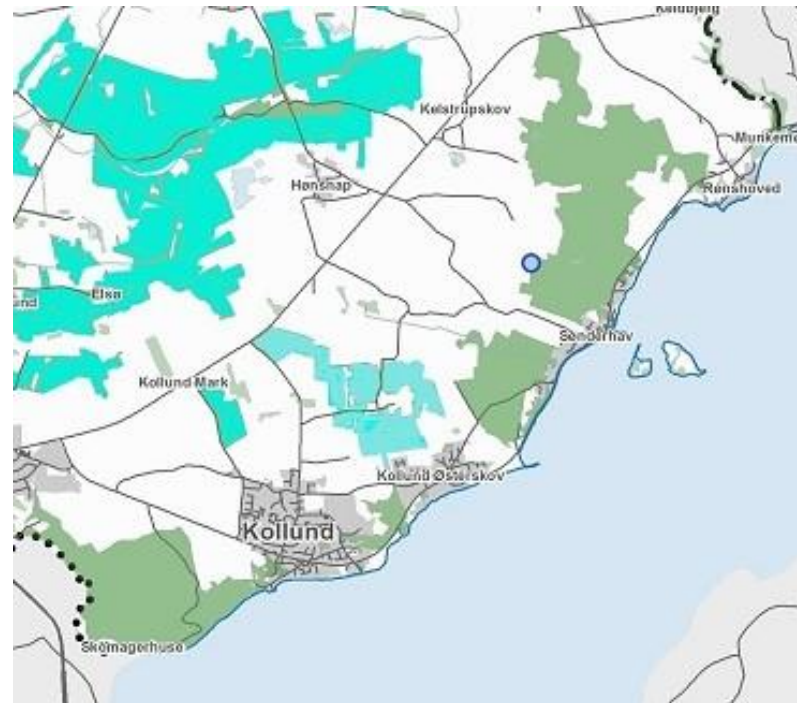
Hovedindsatsen i 1980'erne: Naturbeskyttelse

Fire områder ved Aabenraa blev fredet

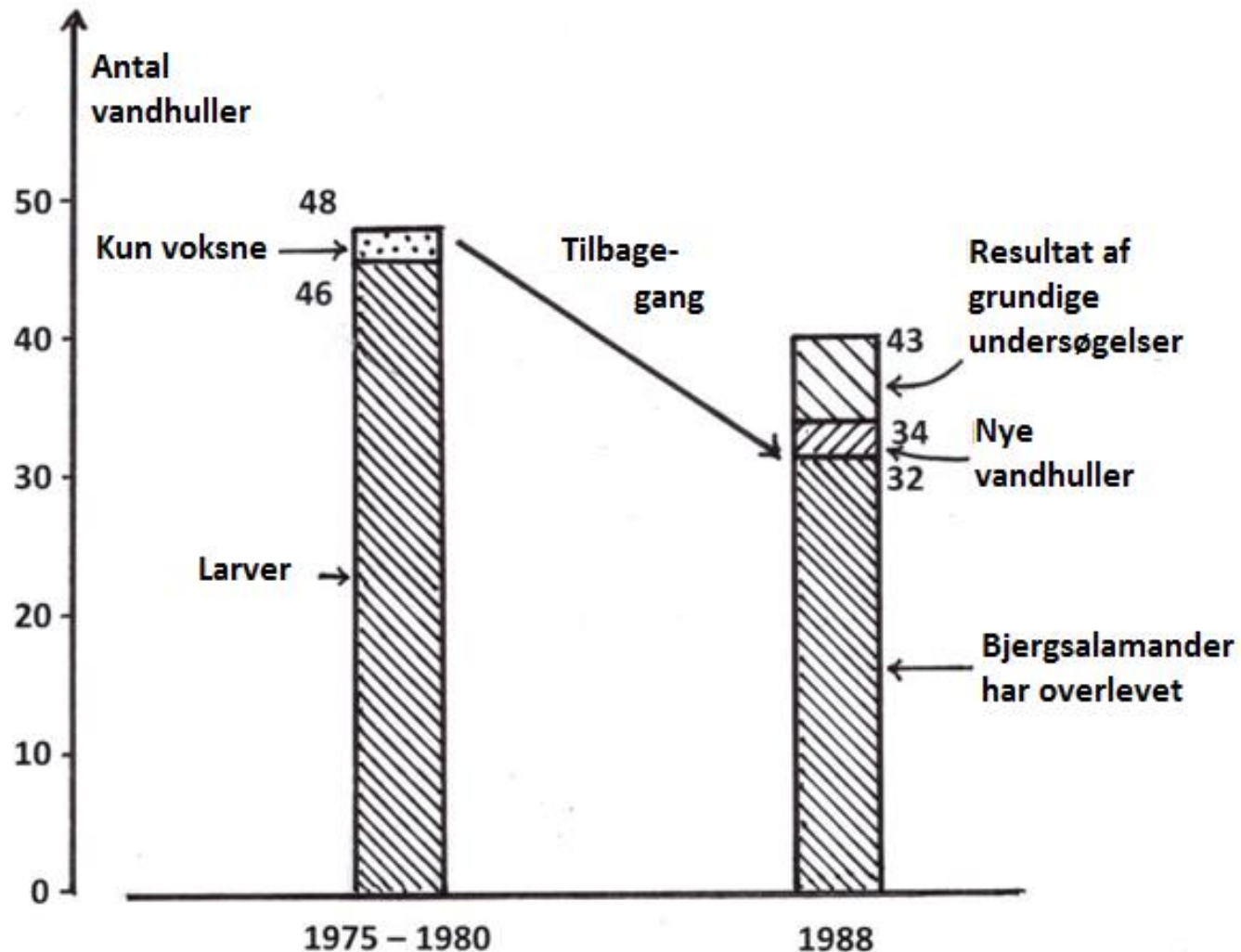
Otte vandhuller blev matrikuleret

Denne type naturbeskyttelse var tidsrøvende

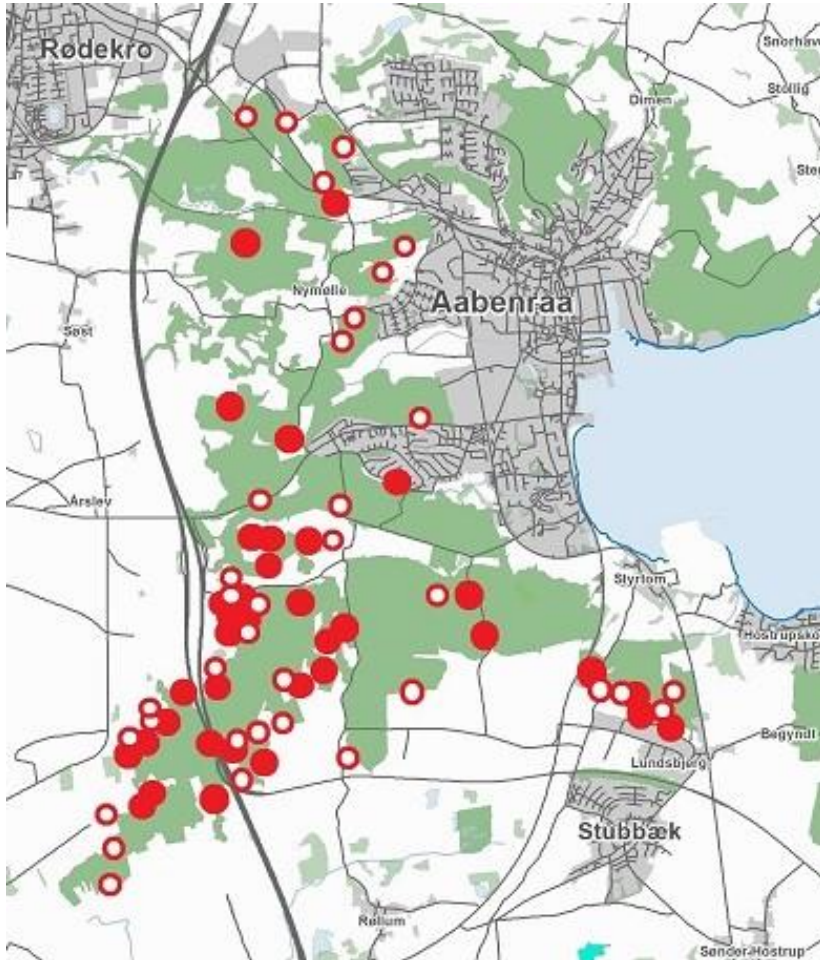
Ny undersøgelse i 1988

Af de 48 tidligere forekomster var 16 vandhuller gået til grunde, og kun 32 eksisterede stadig.

Bjergsalamandre var indvandret i 2 nyetablerede vandhuller og blev desuden fundet i 9 sværttilgængelige vandhuller.

Situation 1988

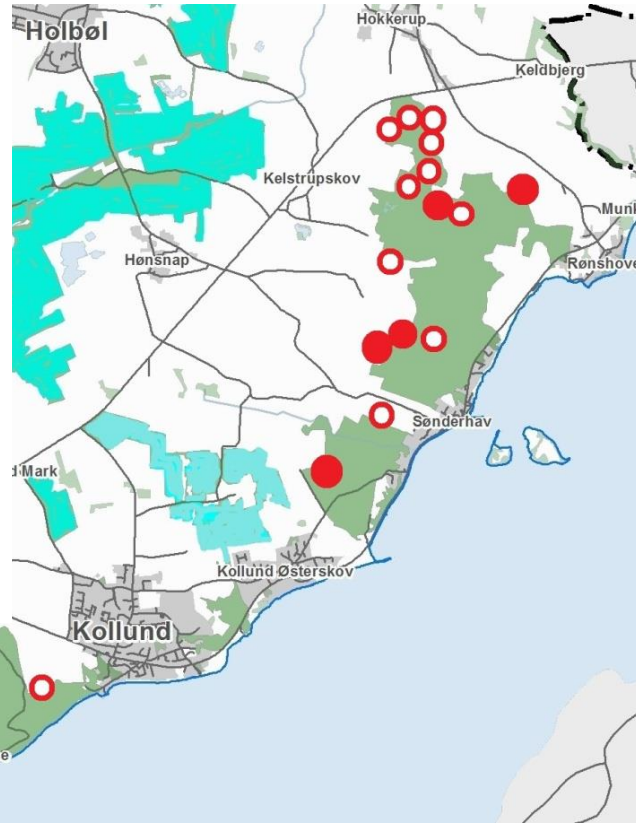

= Larver af Bjergsalamander fundet

= Eksisterende vandhuller, ofte svære at undersøge.

I nogle af disse kan Bjergsalamander måske også have forekommet.

Sværttilgængeligt vandhul

1988: Strategien for beskyttelse ændret

I stedet for passiv beskyttelse: Aktiv pleje af eksisterende vandhuller og etablering af nye vandhuller. Dette blev muligt gennem en pengedonation fra WWF Danmark i 1988 og senere gennem økonomisk støtte fra andre kilder.

Eksempel: Dette vandhul blev nygravet (med håndkraft) i 1989 og oprenset i 2002 og 2017

Fra 1988: Stor fremgang

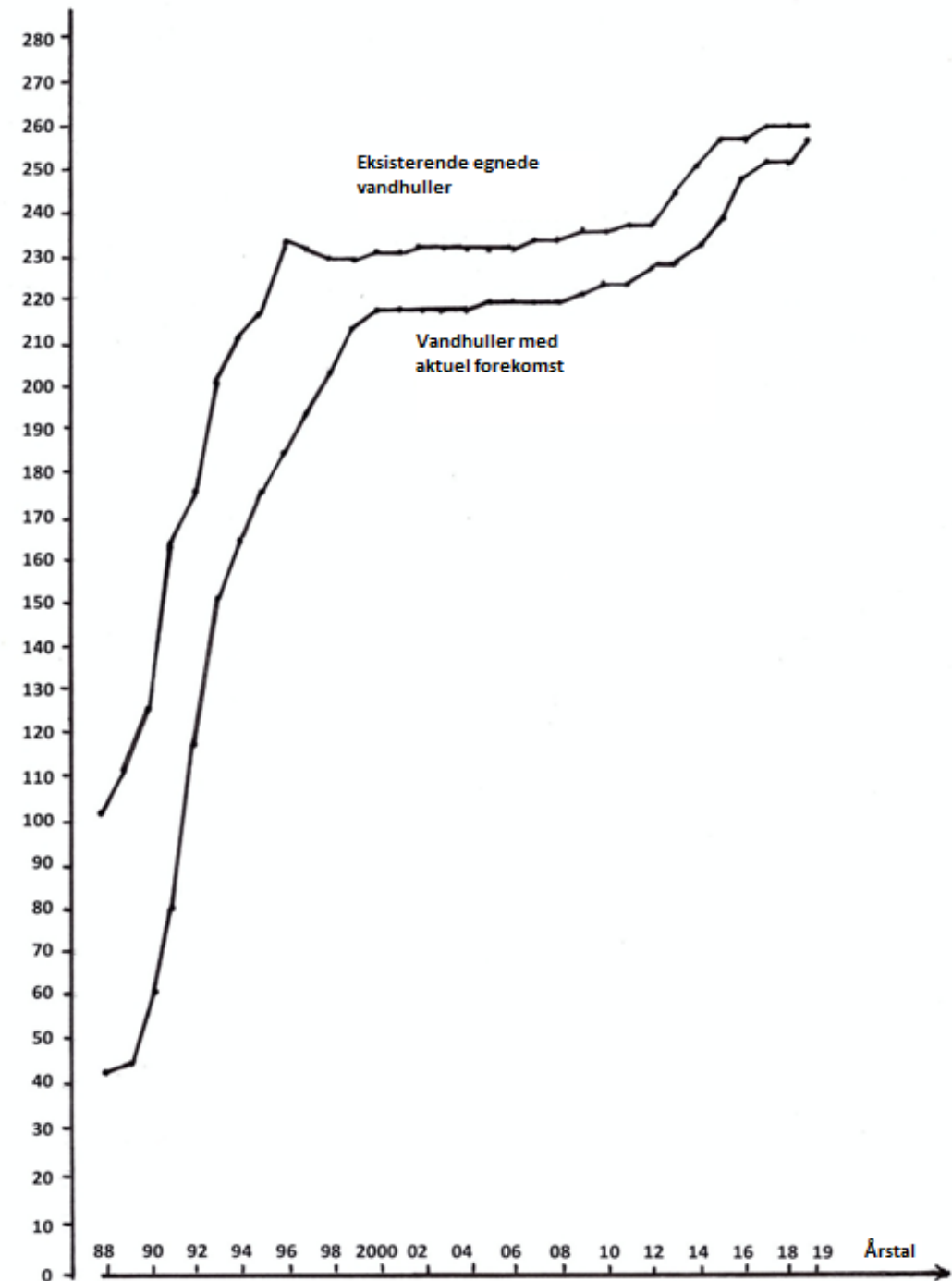
Den øverste kurve viser antallet af vandhuller, der potentielt kan koloniseres.

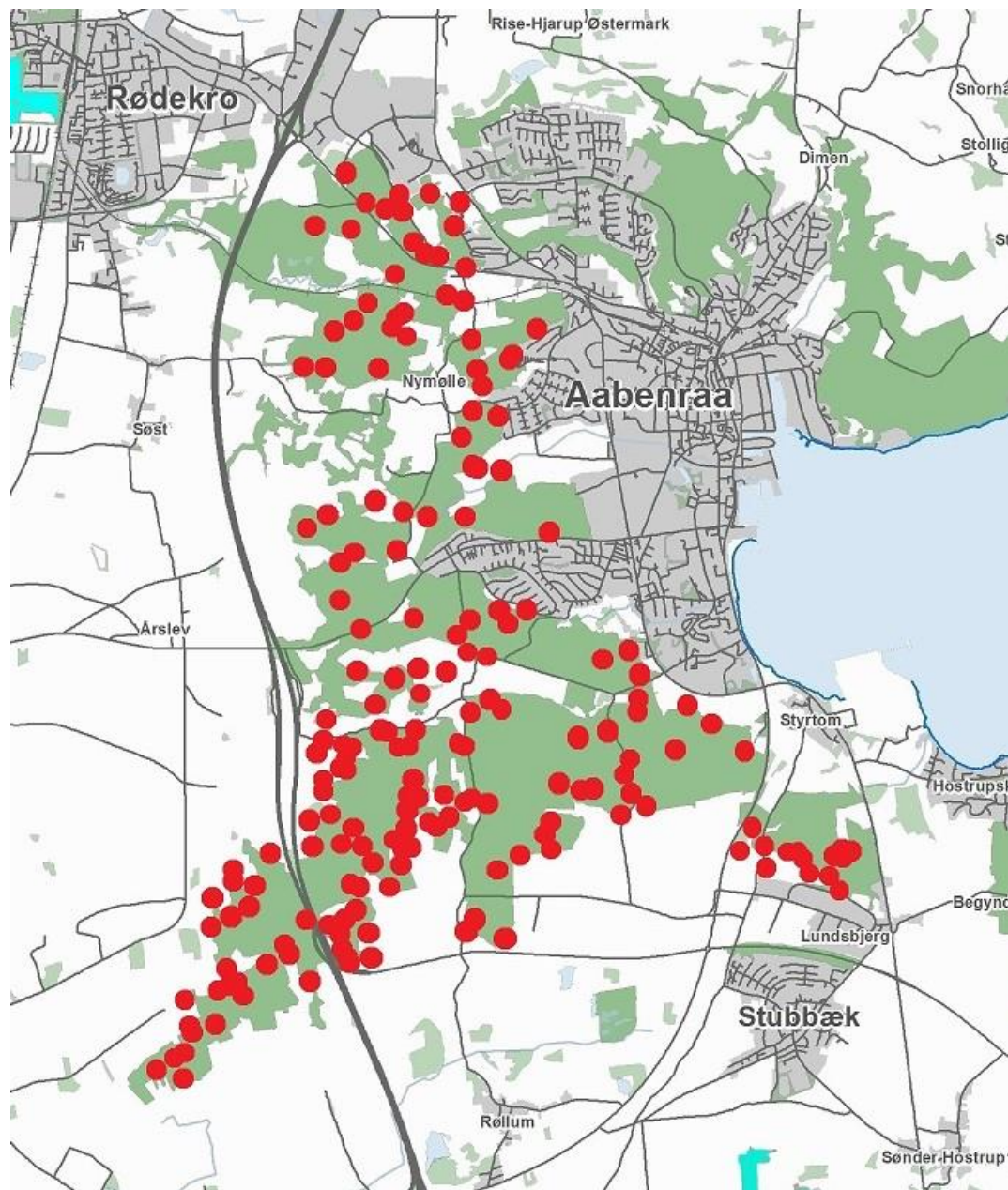
I eksisterende vandhuller er der fjernet træer, buske, grene og blade i en omkreds af ca. 6 m. Kun 40-75% af hvert vandhul oprensnes.

Der er gravet mange nye vandhuller, som har en flad og en dyb del.

Den nederste kurve viser antallet af vandhuller, hvor der konkret er fanget bjergsalamander-larver.

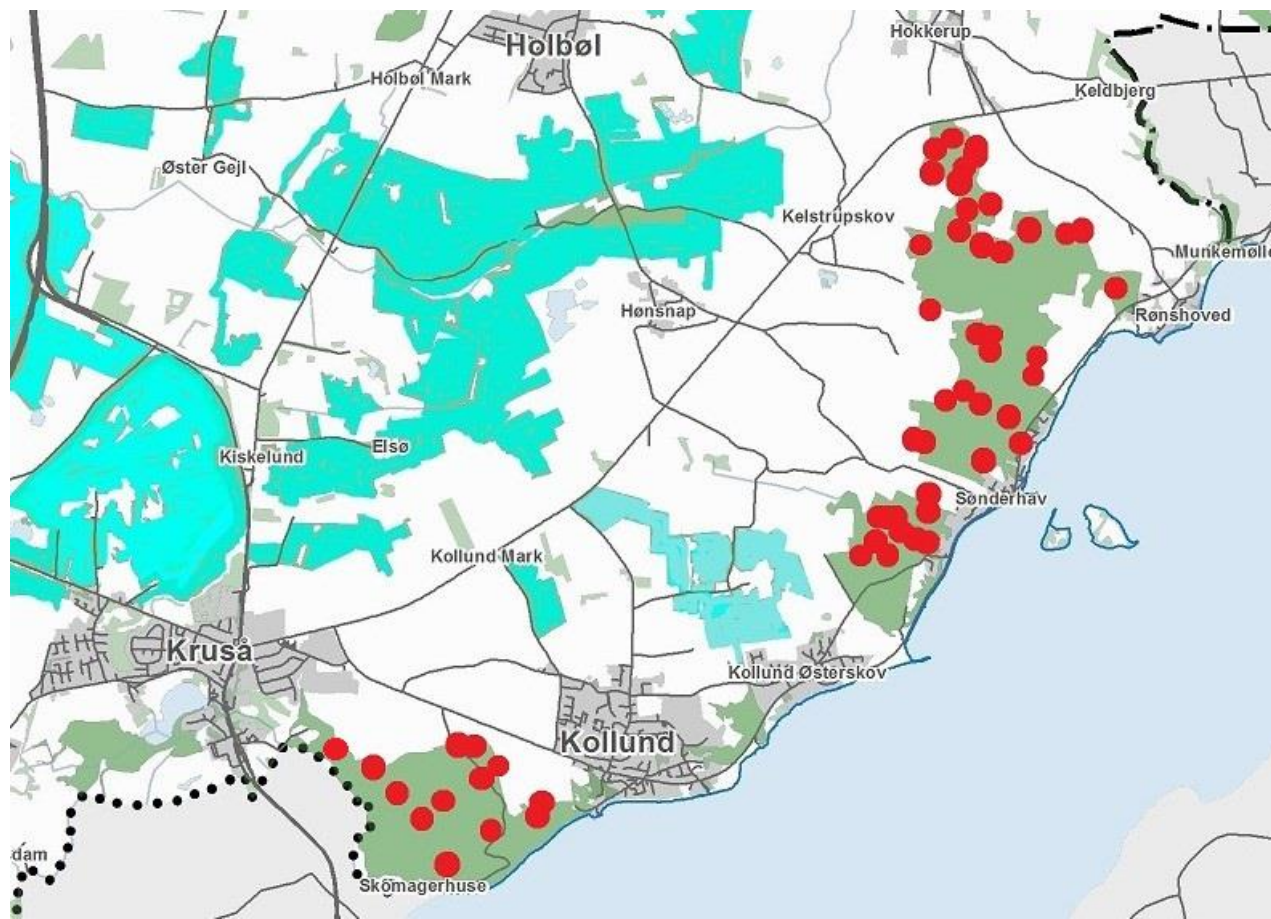
Nye og oprensede vandhuller er blevet koloniseret, undertiden allerede i det efterfølgende år.

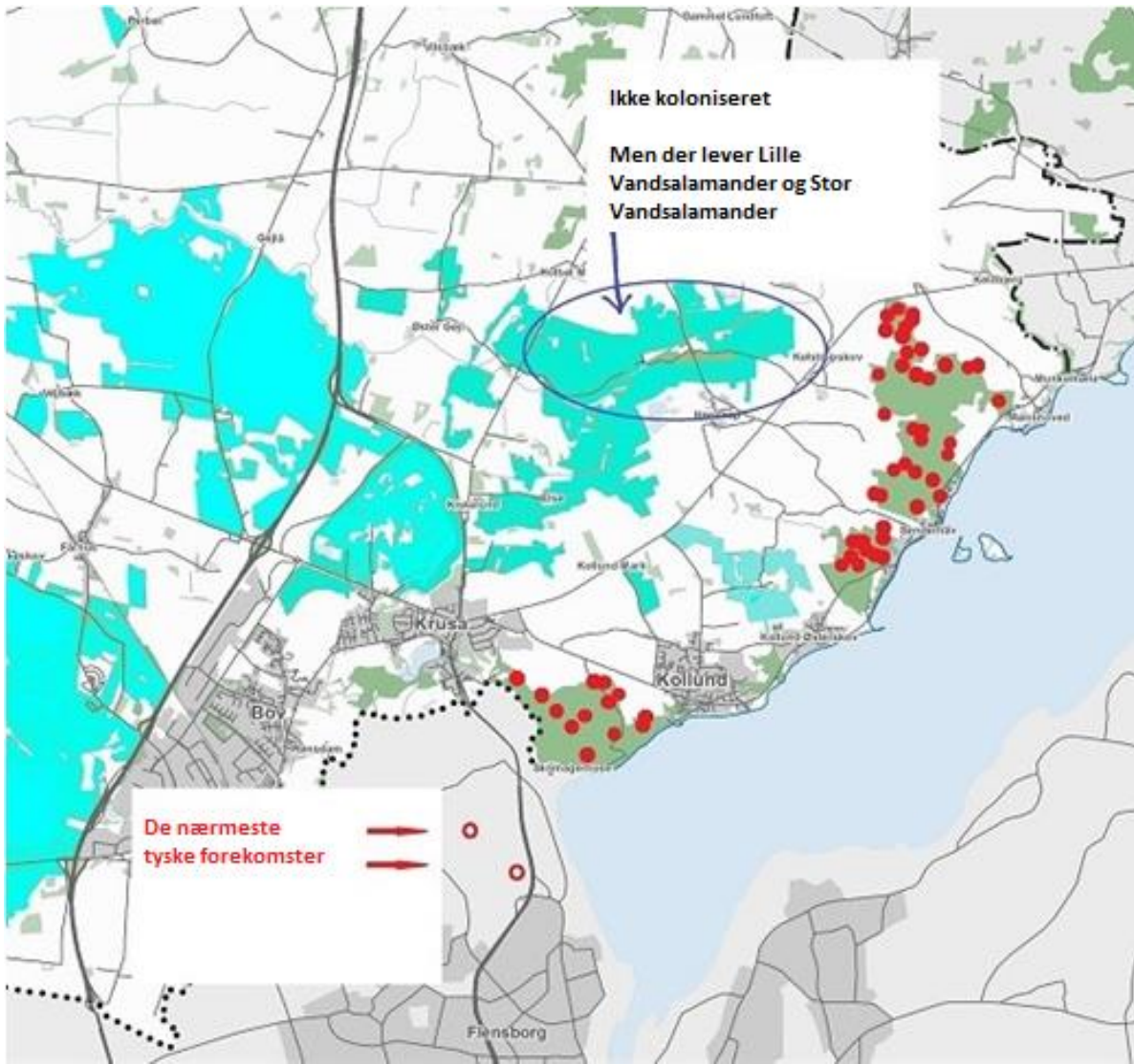

Situationen i 2019

Den aktive strategi har virket – antallet af koloniserede vandhuller er femdoblet.
Populationerne er i dag ikke længere udryddelsestruede.

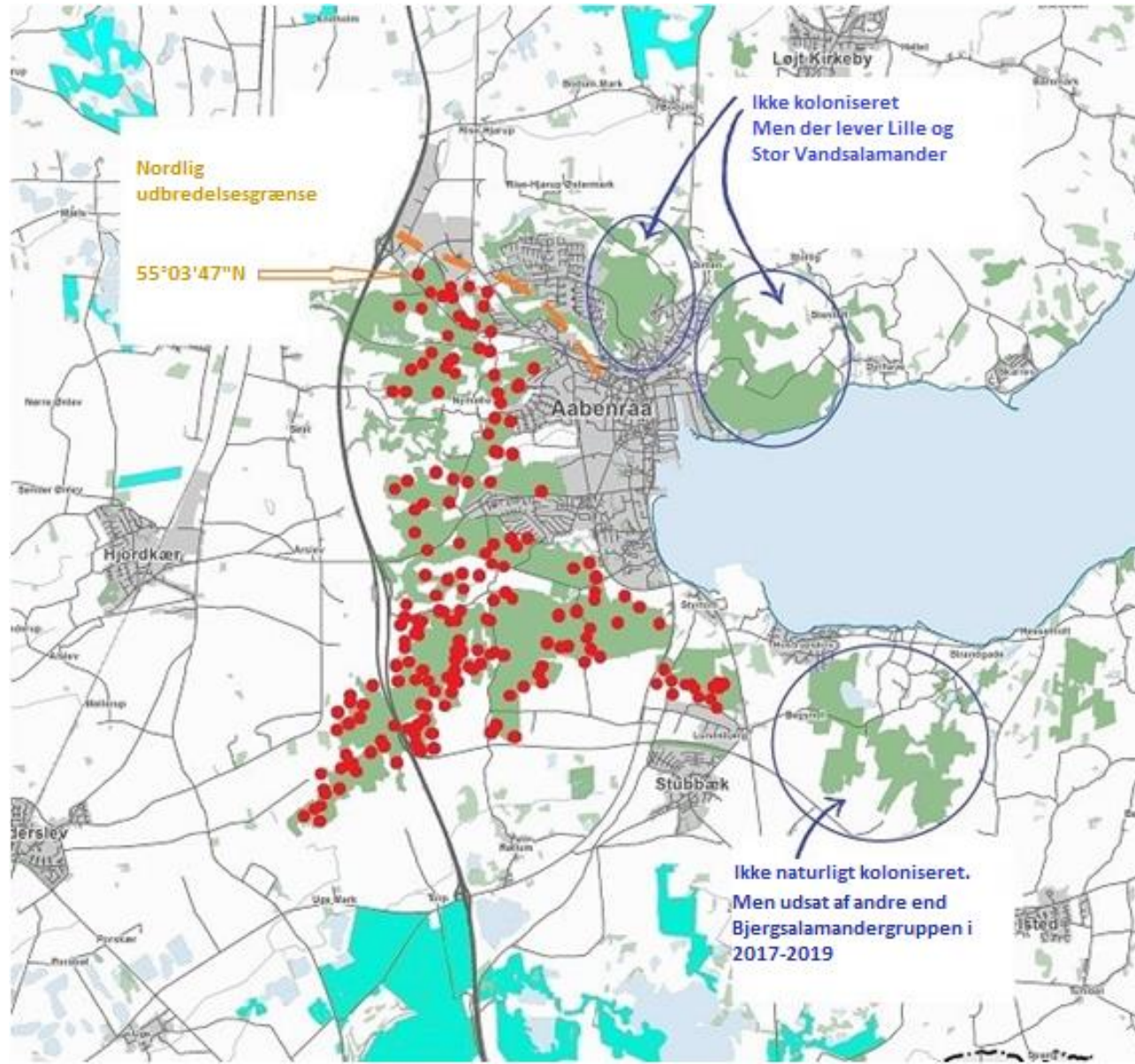

Forekomsterne er blevet tættere, men nye områder er ikke blevet koloniseret

I det sydlige udbredelsesområde er skovområder med høj andel af nåletræer i en afstand af 1 km ikke blevet koloniseret

Heller ikke ved Aabenraa er udbredelsesområdet blevet udvidet

Artens absolutte nordgrænse
(aftegnet med orange punkteret
linje) har ikke flyttet sig

Biotop: Kun i og ved gamle løvskove

Af de koloniserede vandhuller ligger cirka:

73 inde i skove

152 nær skovkant

12 i åbent land indtil 100 m fra skovkant

3 i åbent land 100-225 m fra skovkant

Fotos:
Bringsøe

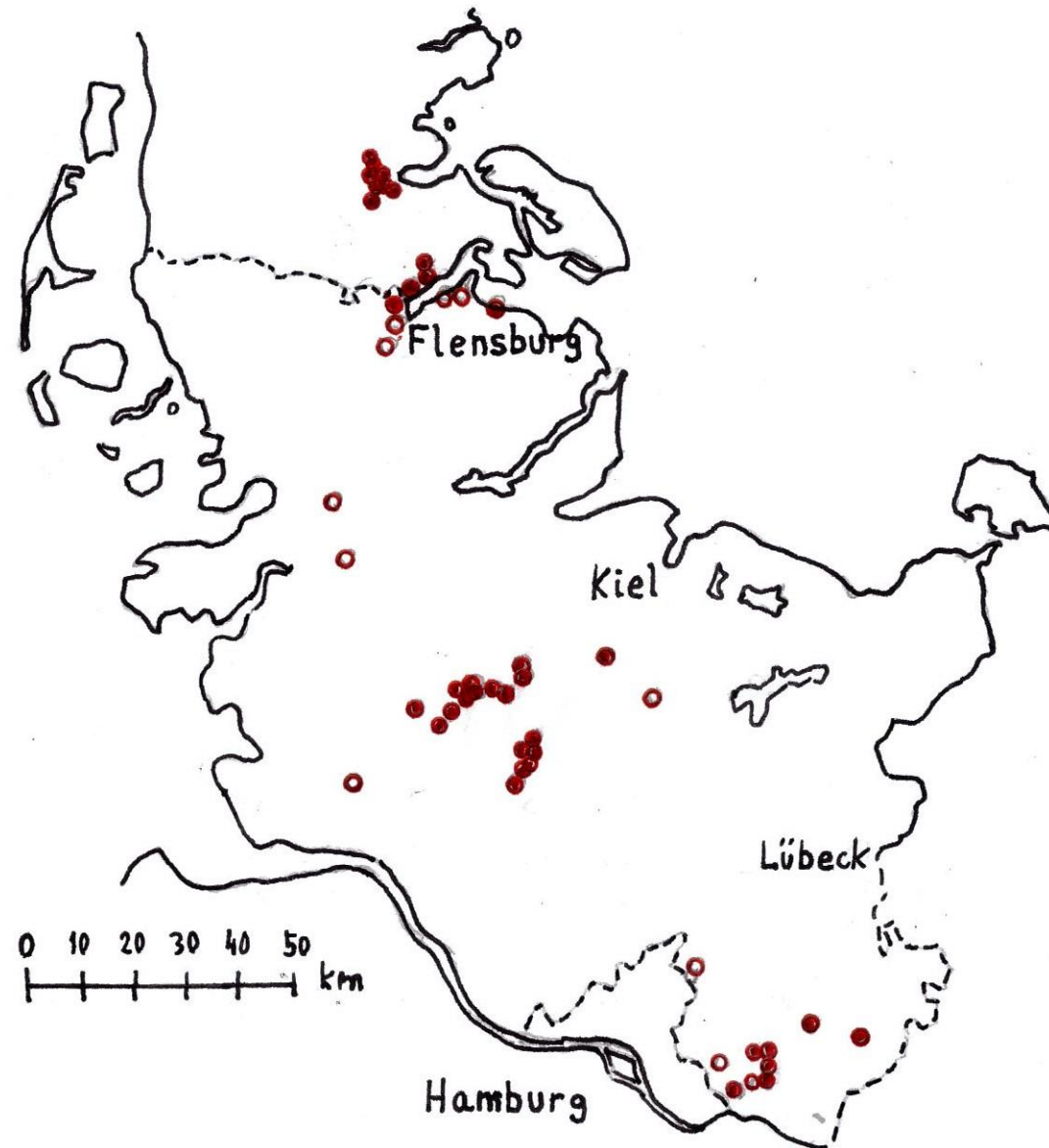
Ca. 90% er mindre end 100 m²

Geografisk sammenhæng med nordtyske forekomster

Største afstand i udbredelsen
(nord for Hamburg):
48 km

Udfyldte ringe:
Aktuelle forekomster

Åbne ringe:
Ingen registrering siden 1990

Hvordan er Bjergsalamanderen indvandret?

Et tysk specialestudie af Melanie Schubert (2007) har vist, at Bjergsalamanderens DNA tyder på en naturlig indvandring til Slesvig-Holsten.

Dette kort viser skovdækning i midten af 1600-tallet på grundlag af Johannes Mejers kortmateriale.

Der var sammenhængende skovområder, dog med en afbrydelse syd for Aabenraa.

Det er således sandsynligt, at Bjergsalamanderen naturligt er indvandret til Sønderjylland før omkring år 1600.

● Historisk kendte forekomster

Indførsel til Storkøbenhavn

I 2017 blev en population af Bjergsalamander opdaget i **Bernstorffsparken** i Gentofte.

I 1987 eller 1988 havde en lokal paddeinteresseret person udsat ca. 10 Bjergsalamandre fra Harzen (Tyskland) i et vandhul ca. 2 km fra parken. Dyrene i **Bernstorffsparken** stammer sandsynligvis derfra. Der er i dag en stabil ynglepopulation i parken. I 2019 blev det konstateret, at arten har bredt sig til en havedam 200 m mod syd.

Fotos: Bringsøe

Bjergsalamanderens fremtid i Sønderjylland er sikret

Særligt vigtige forhold for genplejen, der er udført siden 1995:

- Lodsejernes (ofte landmænd) positive indstilling
- Aabenraa Kommunes beslutning om Bjergsalamander som ansvarsart og økonomisk støtte
- Naturstyrelsen Gråstens positive holdning og økonomisk støtte

Generationsskiftet i Bjergsalamandergruppen er sikret.

Da dammene ligger i skov eller skovkant, vil de langsomt gro til og fyldes med blade og grene. Derfor kræves overvågning og oprensning med ca. 15 års mellemrum.

På den baggrund er der genplejet ca. 200 af de eksisterende 257 ynglevandhuller til dags dato.

Billeder af Bjergsalamandre fra Sønderjylland

Fotos:
Bringsøe

